

Alkohol i studiestarten

21. august 2019

Baggrund

Alkohol fylder en del i studiestarten på de videregående uddannelser, og det er der forskellige holdninger til. I debatten taler nogle om alkohol som en social isbryder, mens andre opfatter alkohol som ekskluderende over for studerende, der ikke ønsker at drikke alkohol. I denne minianalyse korttægger Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) de studerendes alkoholforbrug under studiestarten på de videregående uddannelser. Vi undersøger også, hvordan alkohol i studiestarten hænger sammen med frafald, hvor meget de studerende studerer, og hvor godt socialt integrerede de bliver på studiet efterfølgende.

Hovedresultater

- Førsteårsfrafaldet er både højt blandt studerende, der slet ikke drikker, og studerende, der drikker meget i løbet af studiestarten.
- Hver anden studerende drikker seks eller flere genstande en-to gange om ugen i studiestarten. En ud af fire undlader helt at drikke alkohol i studiestartsperioden.
- Studerende med dansk herkomst drikker betydeligt mere alkohol i løbet af studiestarten end studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund.
- Studerende, der undlader at drikke alkohol i studiestarten, er efterfølgende dårligere socialt integrerede på studiet.
- Studerende med højt alkoholforbrug i studiestarten bruger efterfølgende mindre tid på at studere.

Kontakt

- Konsulent Andreas Pihl Kjærsgård, 2299 4798, apk@eva.dk.
- Kommunikationschef Trine Borg Harrild, 4091 0021, tb@eva.dk.

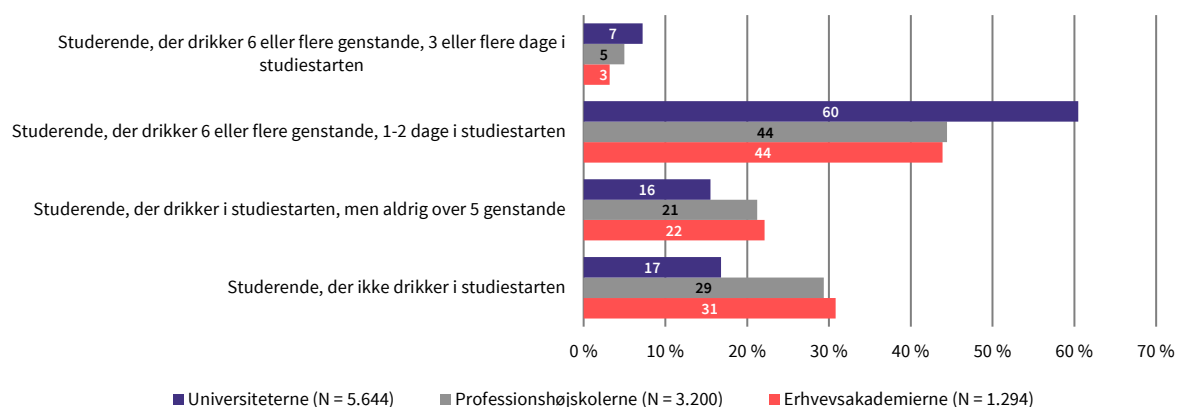
1.1 Hver anden studerende drikker seks eller flere genstande en-to gange om ugen i studiestarten

Omkring halvdelen af de studerende drikker seks eller flere genstande en-to gange i løbet af en gennemsnitlig uge i studiestarten. Figur 1 viser, at dette på universiteterne gælder for 60 % af de studerende, mens det på professionshøjskolerne og erhvervsakademierne gælder for 44 % af de studerende. En langt mindre andel drikker seks eller flere genstande tre eller flere dage om ugen i studiestarten. På universiteterne gælder det 7 %, på professionshøjskolerne 5 %, og på erhvervsakademierne gælder det 3 %.

Figur 1 viser desuden, at omkring hver femte studerende angiver, at de drikker alkohol i studiestarten, men aldrig over fem genstande ad gangen (16 % på universiteterne, 21 % på professionshøjskolerne og 22 % på erhvervsakademierne). Derudover angiver omkring hver fjerde studerende, at de ikke drikker alkohol i løbet af studiestarten (17 % på universiteterne og henholdsvis 29 % og 31 % på professionshøjskolerne og erhvervsakademierne). Det er altså de studerende på universitetsuddannelserne, der drikker mest i løbet af studiestarten.

FIGUR 1

Studerendes alkoholforbrug i studiestarten fordelt efter sektor, procent

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2017-kohorten. Spørgeskemadata fra oktober 2017.

Note: Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende optaget på de videregående uddannelser i 2017. Afrunding medfører, at tallene muligvis ikke summerer til 100.

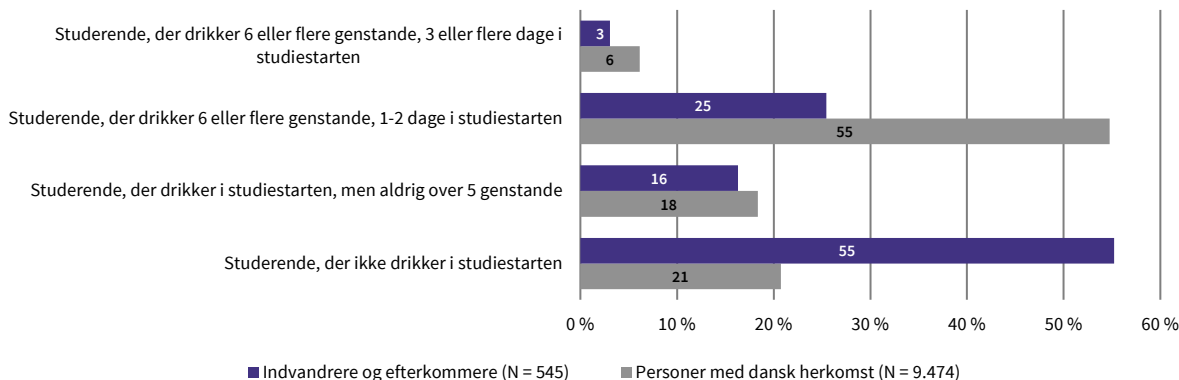
1.2 Studerende med dansk herkomst drikker mest i studiestarten

Studerende med dansk herkomst drikker betydeligt mere i løbet af studiestarten end studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund¹. Figur 2 viser, at over halvdelen (55 %) af de studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund slet ikke drikker alkohol i studiestarten, mens det samme kun gælder for en femtedel (21 %) af de studerende med dansk herkomst. Hver fjerde (25 %) af de studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund drikker seks eller flere genstande en-to dage om ugen i studiestarten, mens det samme gælder for 55 % af de studerende med dansk herkomst.

¹ Definition af indvandrere: "Indvandrere er født i udlandet. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark". Definition af efterkommere: "Efterkommere er født i Danmark. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark".

FIGUR 2

Studerendes alkoholforbrug i studiestarten fordelt efter herkomst, procent

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2017-kohorten. Spørgeskemadata fra oktober 2017 samt data fra Danmarks Statistik.

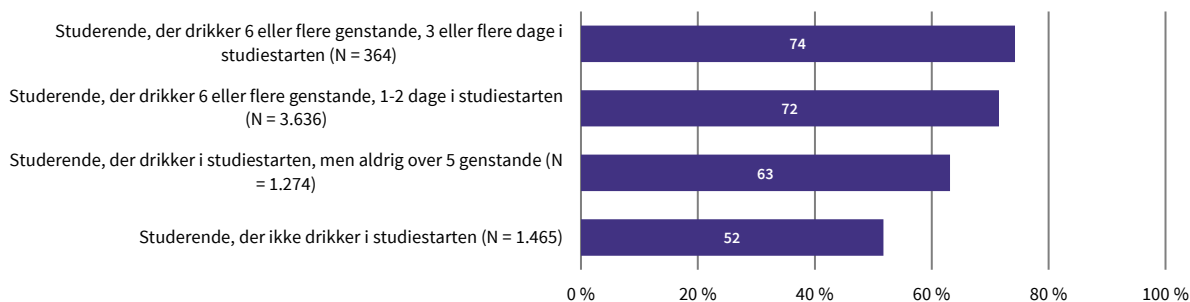
Note: Indvandrere og efterkommere defineres med udgangspunkt i Danmarks Statistiks definition. Definition af indvandrere: "Indvandrere er født i udlandet. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark". Definition af efterkommere: "Efterkommere er født i Danmark. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark". Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende optaget på de videregående uddannelser i 2017. Afrunding medfører, at tallene muligvis ikke summerer til 100.

1.3 Studerende, der ikke drikker alkohol i studiestarten, er efterfølgende dårligere socialt integrerede på studiet

Figur 3 viser en sammenhæng mellem intet alkoholforbrug i studiestarten og dårligere social integration på studiet efterfølgende. Figuren viser, at halvdelen (52 %) af de studerende, som ikke drikker i studiestarten, tilkendegiver, at de i høj grad eller i meget høj grad er enige i, at de andre studerende generelt er imødekommende. Det samme gælder for i alt tre ud af fire (74 %) af de studerende, som drikker mest i løbet af studiestarten.

FIGUR 3

"De andre studerende er generelt imødekommende", svar fordelt efter studerendes alkoholforbrug i studiestarten, procent

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2017-kohorten. Spørgeskemadata fra oktober 2017 og marts 2018.

Note: I figuren er besvarelserne den samlede andel af studerende, der i alt har svaret "I høj grad enig" og "I meget høj grad enig" til spørgsmålet: "De andre studerende er generelt imødekommende". Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende optaget på de videregående uddannelser i 2017.

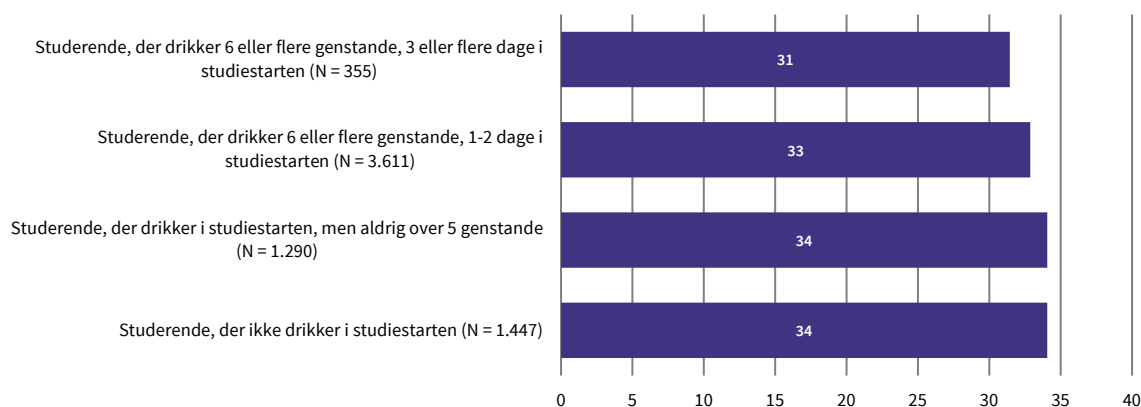
Vi har også kørt analyser med andre mål for social integration. Analyserne viser, at intet alkoholforbrug i studiestarten er forbundet med dårligere social integration på studiet efterfølgende, uanset hvordan social integration måles. Sammenhængen gælder, hvis man kigger på en række forskellige mål for social integration hver for sig, fx hvorvidt de studerende angiver, at de føler sig velkomne på studiet, og at de er på bølgelængde med deres medstuderende. Sammenhængen gælder også, hvis man slår forskellige mål for social integration sammen i et samlet indeks.

1.4 Studerende med højt alkoholforbrug i studiestarten bruger efterfølgende mindre tid på at studere

De studerende, der drikker mest i løbet af studiestarten, bruger efterfølgende mindre tid på studierelevante aktiviteter. Det vil sige uddannelsesaktiviteter, hvor en underviser deltager, samt forskellige former for studieforberedelse. Figur 4 viser, at studerende, der drikker seks eller flere genstande tre eller flere dage om ugen i studiestarten, efterfølgende i gennemsnit bruger 31 timer på studierelevante aktiviteter om ugen. De øvrige studerende bruger 33-34 timer om ugen.

FIGUR 4

Antal timer brugt på studierelevante aktiviteter fordelt efter studerendes alkoholforbrug i studiestarten, timer

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2017-kohorten. Spørgeskemadata fra oktober 2017 og marts 2018.

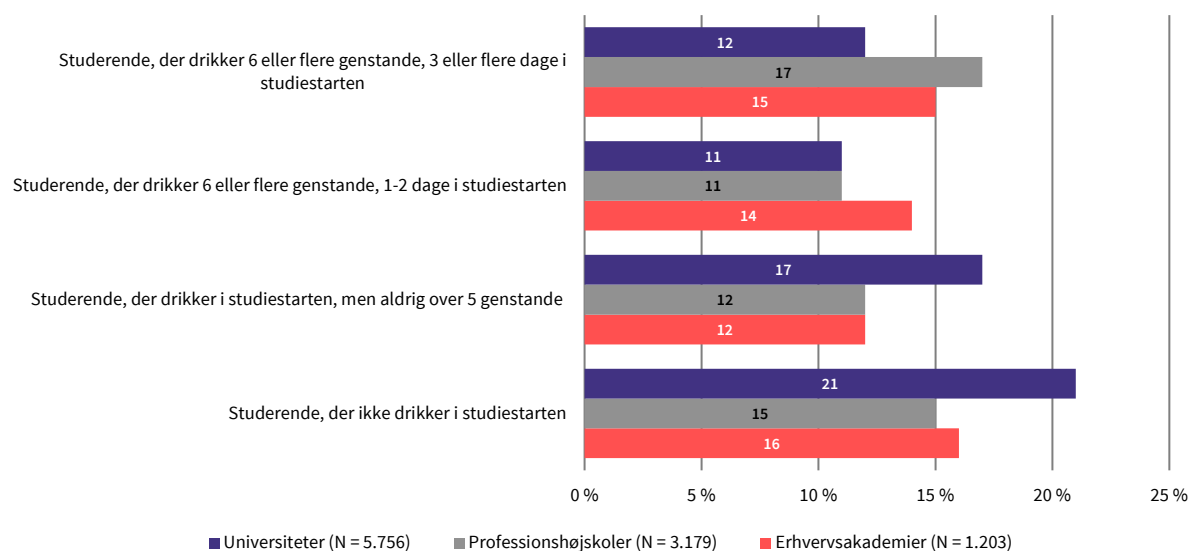
Note: Studierelevante aktiviteter måles på baggrund af to indikatorer, navnlig hvor mange timer de studerende angiver at have brugt på uddannelsesaktiviteter, hvor en underviser deltager (forelæsninger, holdundervisning, vejledning, øvelsetimer mv.) og forberedelse (studere, læse, skrive, lave hjemmeopgaver, læsegrupper, analysere data, øve eller andre faglige aktiviteter). Studerende, der samlet set har angivet at bruge mere end 70 timer ugentligt på de to aktiviteter, er taget ud af analysen, hvilket drejer sig om 57 studerende. Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende optaget på de videregående uddannelser i 2017. Forskellen mellem de studerende, som drak seks eller flere genstande tre eller flere dage i studiestarten, og de studerende, som drak seks eller flere genstande en-to dage i studiestarten, er testet med en t-test, som finder forskellen mellem de to grupper af studerende statistisk signifikante.

1.5 Førsteårsfrafaldet er både højt blandt studerende, der slet ikke drikker, og blandt studerende, der drikker meget i løbet af studiestarten

Frafaldet i løbet af det første studieår er højest blandt de studerende, som slet ikke drikker i løbet af studiestarten, og blandt dem, der drikker mest i løbet af studiestarten. Figur 5 viser, at på universiteterne og erhvervsakademierne er frafaldet højest blandt dem, der slet ikke drikker (henholdsvis 21 % og 16 %). På professionshøjskolerne er frafaldet højest blandt dem, der drikker mest (17 %). På universiteterne og professionshøjskolerne er frafaldet lavest hos de studerende, der drikker seks eller flere genstande en-to gange ugentligt i studiestarten (11 %). På erhvervsakademierne er frafaldet lavest hos de studerende, der drikker, men som aldrig drikker over fem genstande i studiestarten.

FIGUR 5

Frafald i løbet af det første studieår fordelt efter sektor og studerendes alkoholforbrug i studiestarten, procent

Kilde: EVA's forløbsundersøgelse på de videregående uddannelser, 2017-kohorten. Spørgeskemadata fra oktober 2017 samt data fra Danmarks Statistik.

Note: Resultaterne er vægtet efter populationen af studerende optaget på de videregående uddannelser i 2017.

Regressionsbaserede analyser viser tilmed, at forskellen i frafaldsrisikoen blandt studerende med forskelligt alkoholforbrug i studiestarten fortsat gør sig gældende, når der i en statistisk model tages højde for køn, alder, gymnasialt karaktergennemsnit og optagelsesprioritet samt alle uddannelsesspecifikke forhold. Kontrollerer man desuden for indekset for social integration, forsvinder sammenhængen mellem alkohol i studiestarten og frafald næsten helt. Det er et udtryk for, at sammenhængen mellem alkoholforbrug i studiestarten og frafald ser ud til at gå igennem social integration. Alt dette gælder kun for studerende med dansk herkomst. Ser man isoleret på studerende med indvandrer- eller efterkommerbaggrund, er der ingen sammenhæng mellem alkohol i studiestarten og frafald. Analyserne indikerer altså, at for studerende med dansk herkomst er alkohol indgangen til at blive socialt integreret på studiet.

Datagrundlag

Analysen bygger på tre datakilder: EVA's egne spørgeskemadata, registerdata fra Danmarks Statistik (DST) og data fra Den Koordinerede Tilmelding (KOT). Analysen indbefatter alle studerende optaget via KOT på en videregående uddannelse i sommeren 2017 – eksklusive studerende uden en gymnasial uddannelse, efteroptaget, udenlandske studerende og vinterstartere. Spørgeskemadata brugt i analysen er indsamlet over to omgange, hhv. i oktober 2017 (N = 10.224) og marts 2018 (N = 6.739). Hertil er koblet data fra Den Koordinerede Tilmelding og Danmarks Statistik.

Data vedrørende de studerendes alkoholforbrug er baseret på spørgsmålene: "Hvor mange dage om ugen drak du mindst 1 genstand?" og "Hvor mange dage om ugen drak du mere end 5 genstande?". Respondenterne havde otte svarmuligheder (0-7 dage). Besvarelserne er blevet samlet i én variabel i minianalysen, der består af gensidigt udelukkende kategorier, således at respondenter fx ikke kodes som at have drukket mellem en-fem genstande en dag og mere end fem genstande andre dage – med andre ord optræder respondenter altså kun i én kategori. Respondenter, der har svaret logisk inkonsistent og angiver ikke at have drukket mindst én genstand, men samtidig også angiver at have drukket mere end fem genstande, er taget ud af analysen. Dette drejer sig om i alt 79 personer.

Analyserne er vægtede via propensity score-vægtning for at sikre, at analyseudvalget afspejler populationen bedst muligt. Vægtningen tager højde for skævheder i repræsentativiteten efter gymnasietype, gymnasiekarakterer, alder, køn, herkomst, forældres uddannelse, optagelsesprioritet og sektor. Se EVA's udgivelse Det første år på læreruddannelsen for en uddybende beskrivelse af vægtningsstrategien.